

SKÖTSELPLAN FÖR KROPPEFJÄLLS NATURRESERVAT

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 Administrativa data

Uppgifter om reservatet

Benämning:	Kroppefjälls naturreservat
Kommuner:	Mellerud, Färgelanda och Vänersborg
Socknar:	Högsäter, Ör och Sundals Ryr
Kartor:	Topografisk karta 9B Dals Ed SO Ekonomisk karta 9117, 9118, 9127, 9128
Lägesbeskrivning:	Ca 6 km NO Högsäter och 15 km V om Mellerud.
Gräns: kraftigt	Se bifogad beslutskarta (bilaga 2), gränsen är markerad med innerkanten av den prickstreckade linjen.
Fastigheter och markägare:	Se bilaga 4
Areal och naturtyper:	Total markareal 1110 ha Varav skog ca 606 ha Myr ca 400 ha Sjö ca 104 ha
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen i Älvsborgs län

2 Grunden för beslutet samt föreskrifter

(Se beslutet)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturförhållanden

Området utgör en del av Kroppefjälls stora och utsträckta högplatå på en genomsnittlig höjd av ca 200 möh. Det på berget centralt belägna och mycket plana området benämnt Slättfjälla ingår i det skyddade området.

Berggrunden byggs till största delen upp av gotiska gnejser och graniter. Jordmånen består av morän eller myrtorv.

Myrmarker täcker stora delar av Slättfjälla. Dessa utgörs till stor del av fattigkärr som avbryts av uppstickande bergspartier klädda av ett tunt moräntäcke beväxt med tallskog. Det finns också många myrgölar samt kärrstråk med intressanta kärrväxter som kärrbräken, strängstarr, klubbstarr och myggblomster.

Skogen utgörs till stor del av medelålders barrskog som uppkommit i början av 1900-talet men i det norra domänreservatet finns utmed Svingsjöns strand de äldsta barrbestånden med tallar äldre än 200 år. Ett annat område med gammal värdefull skog finns väster om Svingsjön. Här finns gott om död ved i form av lågor. Det är därför inte uteslutet att man bland kryptogamerna kan finna hotklassade barrskogsarter. På de gamla torpställena förekommer lövrika skogsområden med framför allt björk och asp men även inslag av ek.

Intressant är sprickdalsområdet vid Stora Amboln med sin relativa orördhet och förekomst av viktiga biotoper som t ex sumpskog , lodytor och blockmarker.

Den södra delen är en vacker och orörd myrmosaik som karakteriseras av fastmarksholmar och mellanliggande dråg och sumpskogar. De öppna mosseytorna har en typisk västsvensk vegetation med tuvsäv, klockljung och tuvull med myrlilja, blåtåtel och pors.

Södra delen av Svingsjön ingår i reservatet. Den är med sina öar och vikar och uddar av stort värde för landskapsbilden och här förekommer bl a bäver och storlom.

3.2 Markanvändning

Kroppefjäll var till stora delar skoglöst under större delen av 1800-talet pga svedjebruk och betesdrift vilket gav upphov till ett landskap präglat av ljunghedar. Först i slutet av 1800-talet planterades stora delar av platån med barrskog.

På berget fanns ett stort antal torp och gårdar. Bland dessa kan särskilt Dalen, Örlevattnet, Kullen och Hästeskon nämnas som alla låg inom reservatsområdet.

Ännu tidigare, under 1600- och 1700-talet kolades sannolikt stora mängder för de närbelägna masugnarna. Idag präglas platån av ett relativt intensivt skogsbruk och här finns många hyggen, planteringar och ungskogar. Under senare år har även tillkommit en del skogsbilvägar.

Inom reservatet finns spår av senare tiders skogsbruk endast inom begränsade delar i norra och södra delen av reservatet samt inom ett område nordväst om Stora Amboln. Skogsbilvägar saknas inom reservatet med undantag för den som går genom reservatets sydöstra del.

Enligt uppgift har det brunnit i den södra delen av reservatet vid två olika tillfällen, senast i mitten av 50-talet.

År 1960 avsattes två områden om 218 ha respektive 251 ha som domänreservat.

Speciellt för reservatsområdet är de sk stenkärringarna eller lysekärringarna som de också kallas, vars ursprung och användning fortfarande är okända. En förklaring är att de fungerat som vägmärken från den tid då Kroppefjäll var kalt. De är byggda av stenar som är staplade på varandra till höga och smala rösen.

3.3 Tillgänglighet

Reservatet nås via den bilväg som sträcker sig från Granan upp till Stora Hallesjön. Från denna finns avtagsvägar till Lunnanetjärnen och till sjön Källan där det finns möjligheter att parkera.

3.4 Slitage och störningskänslighet

På grund av områdets storlek bedöms slitage- och störningskänsligheten som liten även vid ett förhöjt besöksstryck.

Stigarna syftar till att leda besökare till representativa och sevärda delar men också till att kanalisera besökare bort från mer störningskänsliga områden.

II PLANDEL

1 Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1 Övergripande mål

Målet med områdets skötsel skall vara att behålla områdets naturvärden och relativa orördhet.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

1.2.1 Hävd av skogsområdet

Skogen skall till största delen få utvecklas fritt. Inget skogsbruk skall bedrivas med undantag för de vid gamla torpplatserna och då i första hand vid Dalen och Kullen där avverkning och röjning av barrträd skall utföras som engångsåtgärd för att gynna lövträden och för att exponera husgrunderna. Siktröjningar skall även vara möjligt att utföra kring de sk stenkärringarna och andra typer av fornlämningar som finns i området.

1.2.2 Jakt

Föreskrifterna för reservatet medger endast jakt på älg, rådjur, räv och hare.

1.2.3 Fiske

Fiske skall kunna bedrivas som tidigare och baseras på i första hand naturliga bestånd. Inplantering av fisk kräver länsstyrelsens tillstånd och sjökalkning skall ske i samråd med länsstyrelsen.

1.2.4 Skogsbrand

Med hänsyn till omkringliggande skogsmark är det för närvarande inte möjligt att tillåta skogsbrand. Spontant uppkomna bränder skall släckas enligt gällande brandlagstiftning. Om brand skulle uppstå är det dock viktigt att ha en handlingsberedskap som beaktar naturvårdsintressen såväl under brandbekämpning som i den långsiktiga hanteringen av brända områden.

Släckningsmetoder ska väljas med hänsyn till tillgänglig utrustning, brandens storlek och läge när den upptäcks, väderlek, årtid mm. Under säkra förhållanden, vilket avgörs av räddningschefen, bör viss avbränning och självsläckning tillåtas.

Om brand skulle uppstå ska det brända området efter släckning eller självsläckning lämnas till fri utveckling.

1.2.5 Stormfällning och insektsskadeangrepp

Död ved är viktigt för att behålla den biologiska mångfalden i skogen. Åtskilliga djur, växter och svampar är för sin överlevnad beroende av detta. Nyttillskott av död ved sker främst i samband med snöbrott och stormskador varför det är av vikt att den döda veden lämnas i största möjliga utsträckning.

Vid risk för insektsskador på grannfastighet, utöver vad som normalt kan accepteras, får som skogsskyddsåtgärd enstaka vindfällen, genom

naturvårdsförvaltarens försorg, avlägsnas utmed reservatsgränsen efter undantag enligt 12 § NVL.

I övrigt gäller att skogsvårdsåtgärder som aktualiseras efter t ex skogsbrand eller insektsangrepp skall prövas restriktivt enligt 12 § NVL. Vid prövningen skall därvid särskilt beaktas de råd och anvisningar om skogsskydd i naturskyddade områden som meddelats av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen.

2 Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Reservatet skall utnyttjas i sitt naturliga tillstånd utan större anläggningar för friluftslivet. Lämpliga åtgärder ska vidtas för att tillgodose såväl allmänhetens intresse att uppleva områdets natur som det grundläggande syftet att bibehålla områdets naturvärden. Detta ska åstadkommas med information, vägvisning och ett system av stigar och leder.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Reservatet är tillgängligt via den samfälliga vägen som ligger centralt på Kroppefjällsplatån.

Riktlinjer: Två tydliga entréer med information och parkeringsplatser skall anläggas vid sjön Källan och strax väster om Lunnanetjärnet.

Naturvårdsförvaltaren bör söka del i Fjällvägens samfällighetsförening.

2.2.2 Friluftsanordningar

Vandringsleder

Ett mindre system av stigslingor finns inom de gamla domänreservaten men kan på vissa håll vara svåra att finna.

Riktlinjer: Ett system av vandringsleder som förbinder de olika entréerna och som ansluter till övriga vandringsleder på platån skall anläggas. (Se bifogade karta).

Där ledernas förlängning utanför reservatet är av betydelse för tillgängligheten till området bör naturvårdsförvaltaren träffa överenskommelse med berörda markägare.

Sanitära anordningar

Sanitära anordningar saknas.

Riktlinjer: Inga särskilda sanitära anordningar skall anläggas.

Övriga anordningar

Vindskydd eller liknande anordningar saknas.

Riktlinjer: Vindskydd och en fast eldstad skall i en första etapp ställas upp vid Stora Husemادتjärnet. (Se bifogad karta). Lämpligheten av ytterligare vindskydd i området utreds.

Tältning

Tältning är endast tillåten ett dygn på en och samma plats inom naturreservatet för att minska risken för slitage på mark och vegetation.

2.2.3 Renhållning

Särskilda sopställ skall placeras vid parkeringsplatserna.

Tömning skall ske genom avtal med kommunen.

Av allmänheten besökta platser städas genom naturvårdsförvaltarens försorg.

2.2.4 Information

Informationsskyltar skall uppsättas genom naturvårdsförvaltarens försorg på de platser som framgår av bifogad karta.

Folder med information om naturreservatet och lederna bör framställas och finnas tillgänglig för allmänheten.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Naturvårdsförvaltaren ansvarar för detta.

3 Tillsyn

Tillsynen av detta reservat skall i möjligaste mån samordnas med tillsynen av angränsande reservat. Vid eventuellt behov skall tillsynsman kunna utses för området.

4 Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange:

- utförd åtgärd inom olika områden
- år och månad för åtgärdens utförande
- kostnader för naturvårdsförvaltningen
- finansiering
- intäkter av naturvårdsförvaltningen
- ev. notering om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom reservatet.

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid en eventuell revidering av skötselplanen.

5 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller för överskådlig framtid vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden. De åtgärder som anges i planen inom ramen för givna riktlinjer skall däremot ses över vart 10:e år eller i övrigt när berörda parter anser det påkallat.

6 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

6.1 Ekonomisk utredning och finansiering

Naturvårdsförvaltaren har tillsammans med länsstyrelsen gjort en ekonomisk utredning, daterad 1997-01-08 , avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen biläggs (bilaga A).

Samtliga skötsel- och underhållsåtgärder bekostas av staten om inte annat överenskommes i särskild ordning.
